МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
INTERACTIVE TEACHING METHODS IN HIGHER SCHOOL

рівень вищої освіти _____другий (освітньо-професійний)_____

тип дисципліни _____вибіркова_____

мова викладання _____українська_____

Миколаїв – 2025

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Інтерактивні методи навчання у вищій школі» скерована на підготовку фахівців галузі знань А Освіта таких спеціальностей: А1 Освітні науки, А2 Дошкільна освіта, А3 Початкова освіта, А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), А6 Спеціальна освіта (Логопедія) та ін.

«18» вересня 2025 р. с.

Розробник: *Степанова Тетяна Михайлівна, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, доктор педагогічних наук, професор*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Інтерактивні методи навчання у вищій школі» розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту*
Протокол № 2 від «18» вересня 2025 р.

Завідувач кафедри *Володимир Гладишев*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Інтерактивні методи навчання у вищій школі» *розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту*
Протокол № 2 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Інтерактивні методи навчання у вищій школі» погоджено з навчальним відділом*

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Інтерактивні методи навчання у вищій школі» затверджено Навчально-методичною радою НУК*
Протокол № 8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Степанова Т.М., 2025

ЗМІСТ

Вступ *4*

1. Опис навчальної дисципліни *5*

2. Мета вивчення навчальної дисципліни *6*

3. Передумови для вивчення дисципліни *6*

4. Очікувані результати навчання *6*

5. Програма навчальної дисципліни *6*

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування *11*

7. Форми поточного та підсумкового контролю *11*

8. Критерії оцінювання результатів навчання *15*

9. Засоби навчання *15*

10. Рекомендовані джерела інформації *16*

Анотація

Метою курсу є формування у здобувачів освіти знань, умінь і навичок щодо використання інтерактивних методів у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. Курс орієнтований на оволодіння сучасними технологіями організації навчального середовища, що ґрунтується на активній взаємодії викладача і студентів, співпраці, партнерстві та діалогічності освітнього процесу.

У змісті дисципліни розглядаються класифікація та характеристики інтерактивних методів, специфіка їх застосування у різних видах навчальних занять, умови ефективного використання *групових, ігрових, дискусійних, тренінгових технологій*, а також онлайн-інструментів. Особлива увага приділяється розвитку професійної рефлексії, критичного мислення та навичок командної роботи.

Опанування вибіркового курсу забезпечує готовність майбутніх педагогів до впровадження інноваційних підходів у вищій школі, підвищення ефективності та якості освітнього процесу, створення мотиваційно насиченого й творчого навчального середовища.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, освітній процес, критичне мислення, командна робота, інноваційні технології.

Annotation

The purpose of the special course is to develop in students the knowledge, skills and abilities to use interactive methods in the process of professional training of students of higher education institutions. The course is focused on mastering modern technologies for organizing a learning environment based on active interaction between teachers and students, cooperation, partnership and dialogic nature of the educational process.

The content of the discipline considers the classification and characteristics of interactive methods, the specifics of their application in various types of educational

activities, the conditions for the effective use of group, game, discussion, training technologies, as well as online tools. Special attention is paid to the development of professional reflection, critical thinking and teamwork skills.

Mastering the special course ensures the readiness of future teachers to implement innovative approaches in higher education, increase the efficiency and quality of the educational process, and create a motivationally rich and creative learning environment.

Keywords: interactive teaching methods, educational process, critical thinking, teamwork, innovative technologies.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення вибіркової дисципліни «**Інтерактивні методи навчання у вищій школі**» є вивчення студентами курсу загальної педагогіки, зокрема дидактики, та опанування фаховими методиками за ОС «бакалавр».

4. Очікувані результати

Вивчення навчальної вибіркової дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких програмних результатів навчання:

ПРН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

ПРН8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Інтерактивні методи навчання у вищій школі

Змістовий модуль 1. Сутність і категоріальний апарат

Тема 1. Теоретичні засади використання інтерактивних прийомів навчання у вищій школі та спеціальних навчальних закладах.

1. Форми організації і методи навчання в системі освіти
2. Загальне поняття про інтерактивні прийоми
3. Теоретичний аналіз видів взаємодії суб’єктів навчальної діяльності

Тема 2. Основні інтерактивні методи та форми роботи

1. Методи колективного обговорення: «Мозковий штурм», «Акваріум», «Дебати», «Дискусія».

2. Ігрові методи: рольові ігри, ділові ігри, симуляції, кейс-метод.
3. Методи співпраці: робота в малих групах, «Джигсоу» (мозаїка), «Коло ідей».
4. Проєктна діяльність: мініпроєкти, дослідницькі кейси, спільні онлайн-проєкти.
5. Тренінгові технології: інтерактивні вправи, рефлексивні кола, ситуаційні тренінги.

Змістовий модуль 2. Організація інтерактивного навчання в ЗВО

Тема 3. Використання інтерактивних прийомів навчання в ході лекційних і практичних занять.

1. Інтерактивні прийоми в структурі лекції та практичного заняття.
2. Планування навчальної роботи

Тема 4. Методика організації інтерактивного навчання у ЗВО

1. Підготовчий етап: постановка цілей, добір матеріалу, планування діяльності студентів.
2. Організаційний етап: формування груп, розподіл ролей, регламент.
3. Етап рефлексії: обговорення результатів, аналіз труднощів, узагальнення знань.
4. Оцінювання результатів інтерактивної роботи студентів (критерії, самооцінка, взаємооцінка).

Тема 5. Умови ефективного впровадження інтерактивних методів

1. Педагогічна майстерність викладача.
2. Створення психологічно безпечного освітнього середовища.
3. Застосування ІКТ та цифрових платформ для підтримки інтерактивності.
4. Оптимальне поєднання традиційних і інтерактивних методів.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Інтерактивні методи навчання у вищій школі										
Змістовий модуль 1. Сутність і категоріальний апарат										
Тема 1. Теоретичні засади використання інтерактивних прийомів навчання у вищій школі та спеціальних навчальних закладах.	30	2	10	-	18					-
Тема 2. Основні інтерактивні методи та форми роботи	30	2	10	-	18					
Разом за змістовим модулем 1	60	4	20	-	45					-
Змістовий модуль 2. Організація інтерактивного навчання в ЗВО										
Тема 3. Використання інтерактивних прийомів навчання в ході лекційних і практичних занять.	30	2	10	-	18					-
Тема 4. Методика організації інтерактивного навчання у ЗВО	30	2	10	-	18					
Тема 5. Умови ефективного впровадження інтерактивних методів	30	2	10	-	18					
Разом за змістовим модулем 2	90	6	30	-	54					-
Разом за курсом	**150**	**10**	**50**	**0**	**90**	-	-	-	-	-

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Лекція з елементами інтерактивності: короткі опитування, міні-дискусії, «зупинки для роздумів»	10	0
2	Семінар з елементами кейс-методу або рольової гри.	10	0
3	Онлайн-зустріч з інтерактивною дошкою (Miro, Jamboard).	10	0
4	Проєктна робота між студентами різних груп або курсів.	10	0
5	Сценарій інтерактивної лекції (з елементами опитування, дискусії, міні-кейсів).	10	0
	Разом	**50**	**0**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – ***2-5 год. / 1 заняття***;
- розробка **фрагмента заняття** – ***15 год. / 2 роботи;***
- підготовка до контрольних заходів – ***15 год. / 1 захід***
- підготовка проектних завдань - ***3–5 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	22	-
2	Розробка **фрагмента заняття**	22	-
3	Підготовка до контрольних заходів	22	-
4.	Виконання проєктних (самостійних) завдань*	24	-
	Разом	90	-

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   - лекція;
   - пояснення;
   - дискусія;
   - диспут;
   - ілюстрування;
   - демонстрація;
   - майстер-клас
2) на практичних заняттях:
   - практична робота;
   - фронтальне опитування;
   - частково-пошуковий метод;
   - спостереження.
   -

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо лише за умов досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали ДФН, 3 відповіді по 2 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
2,5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
1,5	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.

1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (15 робіт по 3 бали ДФН, 8 робіт по 3 бали ЗФН).
Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 10 ЗФН 55-45	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 9-7 ЗФН 44-30	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6-5 ЗФН 29-15	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 4-3 ЗФН 14-6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 55 балів (1 контрольна робота по 10 балів для ДФН, 55 балів для ЗФН)

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	6x10 бали = 60 балів	2x10 бали = 20 балів
Самостійна (проєктна) робота	2x15 бали = 30 балів	6x10 бали = 60 балів
Контрольна робота	1x10 балів= 10 балів	1x20 балів = 20 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на	5		

		практичному занятті			
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	
	Т2	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	
	Т3	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	
	Т2	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	
	Т3	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	
Контрольна робота			10	Контрольна робота	
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		-

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп’ютерні презентації); відеоматеріали (записи уроків, занять).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

Рекомендована література

Основна

1. Пометун, О. І., Пироженко, Л. В. (2004). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання.* Київ: А.С.К.
2. Сисоєва, С. О., Осадча, К. П. (2019). *Інтерактивні технології навчання у вищій школі.* Київ: Педагогічна думка.
3. Кухар, Л. О. (2020). *Інтерактивні методи навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник.* Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
4. Вороніна, Г. М. (2021). *Інноваційні педагогічні технології у вищій школі.* Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди.
5. Падалка, О. С. (2020). *Педагогіка вищої школи: компетентнісний підхід.* Київ: Академія.
6. Зязюн, І. А., Кузьменко, В. І. (2018). *Педагогічна майстерність викладача вищої школи: сучасний вимір.* Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова.
7. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічної взаємодії. К., 2016.

Додаткова

8. Kolb, D. A. (2015). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development.* New Jersey: Pearson Education.
9. Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (2016). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom.* ASHE-ERIC Higher Education Report. Washington D.C.
10. Prince, M. J., & Felder, R. M. (2006). Inductive Teaching and Learning Methods: Definitions, Comparisons, and Research Bases. *Journal of Engineering Education,* 95(2), 123–138.
11. Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H., & Wenderoth, M. P. (2014). Active Learning Increases Student Performance in Science, Engineering, and Mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS),* 111(23), 8410–8415.